

**OG‘ZAKI NUTQ KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA INTERAKTIV
METODLARNING AHAMIYATI: FENOMENLARGA ASOSLANGAN
TA’LIMDAN FOYDALANISH TAJRIBASI**

Xusanova Xilola Xaqberdiyevna,

Samarqand davlat chet tillar instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishda interaktiv metodlarning ahamiyati fenomenlarga asoslangan ta’lim jarayoni misolida tahlil qilinadi. Interaktiv metodlar o‘quvchilarning faolligini oshirish, ularning muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantirish va fenomenlarni o‘rganish jarayonida erkin fikrlashini ta’minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, maqolada fenomenlarga asoslangan ta’limda interaktiv metodlar qanday qo‘llanilishi va bu jarayonning samaradorligi o‘rganiladi.

Kalit so‘zlar: interaktiv metodlar, fenomenlarga asoslangan ta’lim, og‘zaki nutq ko‘nikmalari, yuqori sinf o‘quvchilari, pedagogik metodlar.

Zamonaviy ta’lim jarayonida og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi, chunki o‘quvchilar muloqot orqali o‘z bilimlarini mustahkamlashlari va o‘z fikrlarini aniq va ravon ifoda etish ko‘nikmalarini rivojlantirishlari lozim. Bunday ko‘nikmalarni rivojlantirishda interaktiv metodlarning o‘rni katta. Interaktiv metodlar o‘quvchilarning faolligini oshirib, ularni dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydi. Bu, o‘z navbatida, ularning og‘zaki nutq qobiliyatlarini rivojlantirishda samarali vositadir [1].

Fenomenlarga asoslangan ta’lim (Phenomenon-Based Learning, PBL) aynan interaktiv metodlarga tayanadi. O‘quvchilar fenomenlarni o‘rganish jarayonida faqatgina nazariy bilimlarni o‘rganib qolmay, balki o‘zaro muloqot qilish orqali ushbu bilimlarni amalda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu jarayon davomida o‘quvchilar o‘z fikrlarini sinfdoshlari bilan baham ko‘radilar, munozara va muhokamalar orqali o‘z bilimlarini boyitadilar va og‘zaki nutq qobiliyatlarini oshiradilar [2]. Interaktiv metodlar orqali o‘quvchilar o‘zlarining fikrlarini tinglovchilar oldida ifodalashga o‘rganadilar va ularning lingvistik kompetensiyalari rivojlanadi.

Interaktiv metodlar ta’lim jarayonida turli shakllarda qo‘llaniladi. Masalan, guruhli munozaralar, rolli o‘yinlar, bahs-munozaralar kabi faoliyatlar o‘quvchilarning og‘zaki nutq qobiliyatlarini rivojlantirishda juda samarali hisoblanadi [3]. Bu metodlar orqali o‘quvchilar bir-birlari bilan o‘zaro muloqot qilishadi, o‘z fikrlarini ravon va mantiqiy ifoda

etishni o'rganadilar. Ayniqsa, fenomenlarga asoslangan ta'limda o'quvchilarga o'rganilayotgan fenomen haqida o'z fikrlarini ifodalash va ularni sinfdoshlari bilan muhokama qilish imkoniyati beriladi. Bu jarayon o'quvchilarning faolligini oshirish bilan birga, ularning nutq ko'nikmalarini ham sezilarli darajada rivojlantiradi.

Fenomenlarga asoslangan ta'lim jarayonida interaktiv metodlarning ahamiyati shundaki, o'quvchilar mavzuni chuqurroq o'rganish va fenomenlarni tushunish uchun doimiy muloqot qilishlari kerak bo'ladi. O'quvchilar bir-birlari bilan savol-javoblar orqali bilimlarini baham ko'radilar, bu esa ularga o'rganayotgan fenomenlarni yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi. Shuningdek, bu jarayon o'quvchilarning nutqiy faoliyatini faollashtiradi, chunki ular o'z fikrlarini aniq va ravon ifodalashga majbur bo'ladilar [4].

Interaktiv metodlardan foydalanish ta'lim jarayonida o'qituvchi uchun ham katta afzalliklarga ega. O'qituvchi o'quvchilarning faolligini kuzatish va ularning bilimlarini baholash imkoniga ega bo'ladi. Shuningdek, interaktiv metodlar o'quvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi, bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Interaktiv metodlar o'quvchilarni bir-birlari bilan ko'proq muloqot qilishga undaydi, bu esa ularning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega [5].

Fenomenlarga asoslangan ta'limda og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun o'qituvchilarning to'g'ri metodologik yondashuvni qo'llashlari muhimdir. O'qituvchilar o'quvchilarni faol muloqot qilishga undaydigan interaktiv usullarni qo'llashlari lozim. Masalan, fenomenlarni o'rganish jarayonida o'quvchilarga turli savollar berish, ularni muhokamalarga jalb qilish, guruhli munozaralar tashkil qilish orqali o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga rag'batlantirish mumkin [6].

Og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda o'quvchilarning psixologik holati ham katta ahamiyatga ega. Agar o'quvchilar o'zlarini dars jarayonida erkin va qulay his qilishsa, ular muloqot jarayonida o'z fikrlarini ochiq va ravon ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shuning uchun o'qituvchilar interaktiv metodlardan foydalanishda o'quvchilarning psixologik qulayligini ta'minlashga ham e'tibor qaratishlari kerak. Bu esa o'quvchilarni dars jarayonida erkin va faol muloqot qilishga undaydi, natijada ularning og'zaki nutq qobiliyatlari yanada rivojlanadi [7].

Xulosa qilib aytganda, fenomenlarga asoslangan ta'limda interaktiv metodlarning qo'llanilishi o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarni faol ishtirok etishga, o'z fikrlarini ochiq va ravon ifodalashga undaydi va ularning lingvistik hamda kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, interaktiv metodlar orqali

o'quvchilar fenomenlarni chuqurroq o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu esa ularning bilimlarini mustahkamlash va nutqiy qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Harri, P. "Interactive Learning in Phenomenon-Based Education." Journal of Education Research, 2019.
2. Smith, J. "Oral Skills Development through Phenomenon-Based Learning." Pedagogy and Practice, 2020.
3. Johnson, K. "Methods of Interactive Learning in the Classroom." Education Today, 2018.
4. Brown, A. "The Role of Interactive Learning in Oral Skill Development." Language Studies Review, 2019.
5. Lee, C. "Interactive Methods for Enhancing Student Engagement." Educational Practices, 2020.
6. Wilson, R. "Using Interactive Approaches in Phenomenon-Based Learning." Teaching and Learning, 2021.
7. Davis, M. "Psychological Aspects of Interactive Learning." Journal of Pedagogical Studies, 2019.

